

Jerusalembrevet

SWEDISH CHRISTIAN STUDY CENTRE (SCSC)
NYHETSBRV 1/2021
WWW.BILDA.NU/SCSC

Foto: AstraZeneca

Nu längtar vi efter vaccin!

SNART HAR DET GÅTT ett år sedan jag lämnade Jerusalem. Men längtan tillbaka gör sig ständigt påmind. Jag pratar flera gånger i veckan med min kollega där. Och situationen är svår, med lockdown, med rörelserestriktioner, med social distansering, med uteblivna turister – och med sämre möjligheter till försörjning för många.

Ändå längtar jag tillbaka. Ser bilder på Facebook när vänner är ute och vandrar och de röda vallmorna lyser, mandelträden är som en vit-rosa sky. Och inte minst på tisdagskvällarna när jag har sett matprogram på TV (mer om det på sista sidan), då längtar jag.

Så väntar vi – på vaccinationen som ska göra det möjligt att resa igen. Kommer det att krävas vaccinationsintyg för att resa? För att bli insläppt i landet? Intygen ska inte vara klara förrän till sommaren. När får jag mina sprutor? Jag tillhör ju ingen riskgrupp. Det nya vaccinet som blev godkänt ska inte ges till personer över 55, där försvann den chansen. Men så kom beskedet, de över 65 ska tillhöra grupp 2. Och jag har ju precis passerat den gränsen. Kan det gå fortare då? Inga tider släpps än.

Även om Israel har hunnit långt i sin vaccinering, mer än hälften av befolkningen har fått sin första dos, är det fortfarande stor smittspridning. Och nu är man beredd för ytterligare en topp i smittspridningen.

Såg på nyheterna om flera tusen ultraortodoxa judar som var ute i ett begravningsfölje. Ingen distansering där, trots lockdown och krav på munskydd.

Bland dessa grupper finns en skepsis mot myndigheter och vaccination.

Känns det igen från andra delar av världen? De senaste åren har vi lärt oss uttrycket Fake news – och det är många auktoriteter som sprider dem. Det gäller att granska källor, att våga se och ifrågasätta. Hoola Bandoola Bands gamla fråga ”vem i hela världen kan man lita på?” blir återigen aktuell.

I Palestina har vaccinationen knappt kommit igång, där finns diskussionen om vem som har ansvaret. Diskussionen finns även hos oss – har vi ett ansvar för de fattigare länderna? Har vi ett ansvar för alla här hemma? De utsatta, hemlösa, papperslösa. Hur långt sträcker sig vår solidaritet?

Tänk om man kunde uppfinna ett vaccin mot egoismen, mot ”oss först”, mot orättvisor och förtryck var det än är i världen! Väntan på den vaccinationen lär bli lång, den pandemin måste vi nog lära oss att leva med och bekämpa på andra sätt. Att se med egna ögon, att lyssna på människors berättelser och att engagera sig är en bra början!

Lars-Inge Claesson
Direktor

Jerusalembrevet är ett nyhetsbrev från Bildas studiecenter i Jerusalem där vi berättar om verksamheten och kort kommenterar aktualiteter i det heliga landet. Vill du ha kommande nyhetsbrev kan du sända din e-postadress till scsc@bilda.nu

Bildastipendiat ny minister

På Bildas studiecenter är vi alltid glada över att se vart tidigare mottagare av Bildas Melanösternstipendium tar vägen i livet. I vinter gratulerar vi Per Olsson Fridh till posten som minister för internationellt utvecklingsarbete.

2005 fick Per från Malmö, då 24 år gammal, tack vare det så kallade "MÖ-stipendiet", möjlighet att under en månad vara på plats i Israel och Palestina.

Vi tror oss ana att den möjligheten gav honom intryck och upplevelser som han burit med sig sedan dess. Lycka till Per i den viktiga uppgiften som biståndsminister!

Stockholm plats för nytt museum

Regeringen har beslutat att det planerade muséet över Förintelsen kommer att placeras i Stockholm.

Det var i regeringsförklaringen 2018 som regeringen tillkännagav att ett nytt museum skulle etableras för att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen.

I en artikel i Dagens Nyheter konstaterar statsminister Stefan Löfvén tillsammans med utbildningsminister Anna Ekström och kulturminister Amanda Lind att vi som samhälle har ett åtagande att främja utbildning, hågkomst och forskning om nazisternas och deras allierades folk mord för att nya generationer ska kunna lära av historien.

Flera val väntar i vår

I Israel kommer det att hållas val till den israeliska riksdagen Knesset 23 mars 2021.

Det är det fjärde valet på knappt två år. Samtidigt har rättegången mot premiärminister Netanyahu inletts, där han anklagas för bland annat korruption och mutbrott.

I Palestina har det inte varit val sedan 2006. Men även där planeras nu parlaments- och presidentval, med en första valomgång den 22 maj. En av förutsättningarna är att alla, både på Västbanken, i Gaza och i Östra Jerusalem ska kunna delta.

Råder apartheid i Israel?

Rapport från israelisk organisation väcker debatt

Kan man påstå att staten Israel agerar som en apartheidstat i relation till palestinierna? Ja, hävdar den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem. Men de är väl medvetna om att frågan är djupt kontroversiell i Israel och har redan fått utstå kritik.

Text: Magnus Stenberg

Sedan coronapandemin drabbade världen har Bildas studiecenter i Jerusalem fått hålla stängt och vi har inte kunnat genomföra några studieresor till Israel och Palestina. Men ungefär en gång i månaden arrangeras webinarier med personer som finns i studiecentrets stora nätverk av kontakter. I december berättade en anglikansk präst i Nablus om hur man firar advent. Tidigare under hösten har en israelisk universitetslärare och några palestinska unga musiker medverkat, bland annat.

I februari var B'tselem inbjudna att föreläsa. Organisationen har skapat uppmärksamhet under senare tid genom att publicera ett, som de själva kallar, positionsdokument, där de hävdar att den israeliska staten numera bör betraktas som en apartheidstat.

– Jag är född och uppvuxen i Jerusalem, bor numera i Tel Aviv, bodde utomlands en tid men har valt att flytta hem till Israel igen, berättade Sarit Michaeli för de nära hundra personer som deltog i webinarier.

Hon har arbetat på B'tselem i 16 år, men följt dess verksamhet sedan

hon som ung student på 1980-talet blev uppmärksam på deras arbete. Utifrån internationell folkrätt bevakar och dokumenterar organisationen hur den israeliska staten agerar på Västbanken och Gaza, som enligt FN och Genevekonventionen är ockuperat respektive blockerat av Israel.

Ministerkritik

Vid presentationen via sin dator i bostaden i Tel Aviv – som så många runt om i världen tvingas Sarit Michaeli just nu att arbeta hemifrån – ger hon ett lugnt och metodiskt intryck, som man kan tänka sig en medelålders lärare eller forskare. I israelisk media, men även från regeringen, beskrivs B'tselem däremot ofta som en extremistisk aktivistgrupp. Efter påståendet att Israel är att betrakta som en apartheidstat meddelade utbildningsministern på Twitter att organisationen kommer att portförbjudas i skolor. Om han hade lagligt stöd för en sådan åtgärd är dock ännu inte klarlagt.

När Sarit Michaeli ska redogöra för ställningstagandet är hon nog med att

betona att det inte har varit enkelt. Dels därför att organisationen tidigare inte har riktat sin uppmärksamhet på levnadsvillkor och rättigheter för människor som lever inom Israel, varav en femtedel, ca två miljoner, är palestinier. Fokus har legat på den israeliska statens agerande på Västbanken och Gaza. Men också därför att man varit medveten om att reaktionen inte bara från den israeliska regeringen utan också från den övervägande majoriteten av israelerna, skulle bli starkt negativ.

– Människor tycker inte om att höra att deras land, eller dess regering och militär, gör saker som inte är rätt. Men det är inte vår önskan att vara populära, utan att lägga fram fakta om hur det är.

Argumentationen ser ut så här.

Ofta tänker vi oss Israel och Palestina som två nationer med en gräns emellan, det som kommit att kallas Gröna linjen. Israel gränsar till Medelhavet på ena sidan och Gröna linjen på den andra. Och den palestinska Västbanken har samma linje som sin västra gräns och Jordanfloden som sin östra.

Olika restriktioner

Men med mer än 600 000 israeliska bosättare som nu bor på Västbanken är en sådan bild av två nationer inte längre giltig. Dessutom, menar B'Tselem, äger Israel, med politiska, ekonomiska och militära medel, kontroll över hela det område som finns mellan Medelhavet och Jordanfloden, inklusive Västbanken. De menar vidare att det tillämpas olika begränsningar för palestinerna inom olika områden. För palestinerna i Israel råder vissa begränsningar, vilka har förstärkts av den så kallade Nationallagen från 2018. För dem i Jerusalem råder andra något strängare begränsningar. Flest restriktioner, fastställda av den israeliska regeringen, gäller de omkring fem miljoner palestinier som bor på Västbanken och Gaza.

– En person som bor i Ramallah på Västbanken, vad som ibland ses som den palestinska inofficiella huvudstaden, påverkas mer av beslut som fattas av den israeliska regeringen än av den palestinska myndigheten, menade Sarit Michaeli.

B'Tselem är noga med att påpeka att Israel inte är som Sydafrika under dess apartheidlagstiftning. Restriktio-

ner kring rörelsefrihet eller begränsat politiskt inflytande skiljer sig åt. Men begreppet apartheid ska inte ses som begränsat just till Sydafrika och en specifik historisk period.

– Israel har infört ett helt paket av begränsningar, som ser olika ut i olika områden. Men ingenstans mellan havet och floden har en palestinier samma rättigheter som en israel, vilket därmed motiverar att beskriva den här situationen som apartheid, förklarade Sarit Michaeli vid webinariet.

Sarit Michaeli från den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem

Utspellet ger bränsle till en gammal debatt, både internationellt och i Sverige. Den svenske journalisten och författaren Göran Rosenberg skrev redan 2014 i en krönika i Expressen: "Jag tror att Israel är på väg att förvandlas till en apartheidstat." En annan flitig skribent i dessa frågor är Ulf Öfverberg. Som talesperson för den numera nedlagda Svensk Israel-Information skrev han följande i en debatt i Kyrkans Tidning i samma fråga: "Anklagelserna om 'apartheid' hindrar oss att förstå vad konflikten egentligen handlar om – inte om en omotiverad och grym judisk rasistisk regim – utan en komplicerad nationell konflikt mellan två folk som måste ha det internationella samfundets stöd för att förlika sina likställda legitima nationella krav om en liten bit mark vid medelhavets rand."

Diskussionen kommer helt säkert att fortsätta, både internationellt och här hemma i Sverige. Den som vill ta del av B'Tselems rapport kan hitta den på www.btselem.org.

Plockat i bokhyllan Smått och stort, brett och udda

Förintelsens offer och förövare

På mitt skrivbord ligger två böcker som båda handlar om Förintelsen. Den ena om förövarna och den andra om offren. Gemensamt för dessa båda böcker är att här tränger vi bakom anonyma siffror och får möta individer och i dessa människor kan vi kanske se något av oss själva både på gott och ont.

Bernt Hermele har intervjuat och Cato Lein har fotograferat överlevande från Förintelsen boende i Sverige. I boken **Överlevarna** (Ordfront) får vi dela deras berättelser om

tiden före. Alla dessa normala liv i en vardag där det kunde anas att något hemskt var på gång men inte kommer det att hända här. Sedan finns också vittnesbörderna från lägren. Om familjemedlemmar som försvinner in i gaskamrarna. Om svält, misshandel och förnedring och ofta en skuld över att ha överlevt.

Jag tänker att dessa vittnesbörd är viktiga för att påminna oss om att bakom varje katastrof, varje flyktingvåg, varje försök att klumpa ihop människor i mängd - bakom allt sådant döljer sig individer. De berövades sina namn och blev siffror. Att inte glömma Förintelsen är att ge människor upprättelse.

Helt vanliga män

av Christopher R. Browning (Norstedts) handlar om förövarna. Browning djupdyker i berättelsen om den tyska Reservpolisbataljonen 101 som går in i en polsk by och mördar 1500 judiska barn, kvinnor och gamla. Hur förklarar vi det? Var dom monster eller psykiskt sjuka? Svaret är mer skrämmande än så. Detta var helt vanliga män.

Männen i bataljonen kunde välja att säga nej utan något straff. Bara ett fåtal gjorde det. Brownings slutsats är att rädslan för att hamna utanför gruppen driver människor till omänskliga handlingar.

Eva Danielsson

Drömmar om mat och resor

Under vintern har Lars-Inge Claesson, direktor på studiecentret i Jerusalem, haft högtidsstunder varje tisdagskväll. Programmet Tareq Taylors matresa har väckt minnen av mat och möten och fött drömmar om kommande matstudieresor i Bildas regi.

Foto: Magnus Stenberg

Foto: Cecilia Wikbladh

Tareq Taylor

För många av oss har tisdagskvällarna med Tareq Taylor på SVT blivit en högtidsstund under den här vintern. Vi har lett igenkännande åt mat, miljöer och människor. Många av dem finns i studiecentrets kontaktnät.

Tänk att få sitta på centrets tak i solnedgången och äta makloubeh som Izzeldin Bukhari lagat. Då han mötte en av våra resegrupper och lagade mat visste vi inte att vi skulle få se honom i svensk TV.

Vägen till Taybeh är vacker om våren. Jag glömmer aldrig när jag körde förbi en lördag eftermiddag med delar av min familj för att se om bryggeriet möjligtvis var öppet. Nadim skulle precis iväg på ett bröllop, men skickar sin familj i förväg, och visar oss anläggningen istället. Vilken generositet!

Kulturen i Ramallah

Ramallah är en trevlig stad som inte alltid hinns med i reseprogrammen. Här finns mycket kultur förutom maten, som dansensembler som deltagit på Dandanat, vår kulturfestival i Betlehem. Här finns ett palestinskt modernt museum i Bir Zeit, strax utanför Ramallah och ett över Palestinas "nationalpoet" Mahmoud Darwish. Och maten! Att gå på fruktmarknaden är en upplevelse. Jag har ätit hos Nasser, som är med

i Tareqs program. Jättegott! För att inte tala om glassen på Rukabs. Första gången jag var där var på en resa med gymnasieelever år 2000. Shirin, en av deltagarna hade palestinska rötter och Rukabs var bland det första hon började tala om när det var klart att vi skulle resa.

Men det finns så mycket mer än maten och så många bottnar, både i programmen och under en resa. Många frågor väcks, som inte ges några svar. För den som vill gräva djupare finns alltid mer att lära. Lägenheten i Gamla stan i Jerusalem som Tareqs pappa äger, vem är det som tagit över den? Hur kan det ske? När de sedan lyfter på pappan som ligger på golvet och det fina kakelgolvet blir synligt säger min kollega Hania att det kommer från hennes familjs kakelfabrik som låg mellan Jaffaporten och New Gate.

När Tareq med bror och far besöker Taybeh lyfts frågan om restriktioner och svårigheter för bryggeriet. Vad innebär det för utvecklingen av samhället, av en livskraftig stat? I sista programmet tar man upp olivträdens betydelse, och den

Knafe smakar bäst i Nablus

konflikt som finns med bosättarna. Så svåra frågor att samtala om samtidigt som man njuter av knafe i Nablus.

Detta är så mycket mer än en matresa. Det är en livsresa. Följer du med?

Lars-Inge Claesson

Inga studieresor för närvarande

På grund av den pågående pandemin och de restriktioner som gäller i såväl Sverige, Israel och Palestina genomför Bilda just nu inte några studieresor. Men vi börjar planera för några resor i höst och ännu fler nästa vår.

Under våren fortsätter vi med våra populära webinarier. Se mer på Facebook – facebook.com/bildascsc